

Sygn. akt VII U 1624/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy (...) Spółka z o.o. w L.

z udziałem zainteresowanej A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania (...) Spółka z o.o. w L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 26 kwietnia 2013 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1624/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2013 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 z zm.) oraz art. 58 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93 ze zm.) w związku z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 roku, Nr 21, poz. 94 zez zm.) i art. 210 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 94, poz. 1037 ze zm.) stwierdził, że z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika (...) Sp. z o.o. A. M. nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 27 listopada 2012 roku. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników płatnika składek z dnia 26 listopada 2012 roku z uwagi na występującą odmienność ich treści zostały sporządzone na potrzeby prowadzonego przez Zakład postępowania wyjaśniającego. Z tego względu zdaniem Zakładu pracodawca w dniu zawierania z A. M. umowy o pracę jako członkiem zarządu, nie posiadała pełnomocnika uprawnionego do reprezentacji spółki w tej sprawie, co skutkowało ostatecznie bezwzględną nieważnością na podstawie art. 58 § 1 kodeksu cywilnego w związku z naruszeniem wymagania formalnego o którym mowa w art. 210 § 1 kodeksu spółek handlowych. Nadto organ rentowy powołał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 19 stycznia 2010 roku o sygn. I UK 281/09, potwierdzający przywołaną argumentację prawidłowości przyjęcia skutku zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu spółki przez osobę nieumocowaną do tej czynności w postaci bezwzględnej nieważności (akta ZUS).

W odwołaniu T. M. nie zgodził się z zaskarżoną decyzją wnosząc o jej zmianę oraz zarzucając błędne ustalenie, że w momencie zawierania umowy o pracę z członkiem zarządu spółka nie posiadała pełnomocnika. W uzasadnieniu odwołania T. M. szeroko odniósł się do okoliczności dotyczących poglądów odnośnie zawierania umów o pracę z członkiem zarządu spółki przez umocowanego przez spółkę pełnomocnika (odwołanie – k. 2 – 3 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 7 – 8 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 24 września 2012 roku zawarta została między A. K. oraz T. M. umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, działającej pod firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.. Kapitał zakładowy spółki wynosił 10.000 złotych. Udziały w kapitale zakładowym zostały podzielone i objęte przez wspólników w ten sposób, że A. K. objęła 198 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy, pokrywając je gotówką w łącznej kwocie 9.900 złotych a T. M. objął 2 udziały o wartości nominalnej po 50 złotych każdy, pokrywając je gotówką w łącznej kwocie 100 złotych. Wspólnicy są rodzeństwem. Nadto A. K. wniosła do spółki wkład pieniężny w postaci 50.000 złotych, z którego pochodził środki na wypłatę wynagrodzeń między innymi prezesowi spółki.

W okresie od września 2012 roku do grudnia 2012 roku T. M. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą której przedmiotem było prowadzenie dwóch lokali gastronomicznych położonych przy ul. (...) w L., tj. Gospody U (...) oraz (...). Wskazana działalność była prowadzona do czasu uzyskania przez spółkę (...) koncesji na sprzedaż alkoholu. W związku z tym zdarzeniem T. M. zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej w związku z prowadzeniem wskazanych lokali a spółka (...) od około stycznia 2013 roku rozpoczęła działalności w zakresie świadczenia usług gastronomicznych w całości w oparciu o infrastrukturę tych lokali.

W dniu zawarcia umowy spółki (...), żona T. M., pozostawała w zatrudnieniu w (...) Spółce cywilnej na podstawie umowy o pracę za wynagrodzeniem w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, jako farmaceutka zajmując się obsługą klientów apteki. Pracodawca od sierpnia 2012 roku prowadził faktycznie działalności związanej z prowadzeniem dwóch aptek. Od tego czasu ubezpieczona nie otrzymywała wynagrodzenia. Umowa o pracę ze spółką cywilną została rozwiązana na przełomie listopada i grudnia 2012 roku.

W dniu 26 listopada 2012 roku (...) spółki (...) w ramach nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, które odbywało się w jednym z lokali przy ul. (...) podjęli uchwałę w przedmiocie powołania pełnomocnika do reprezentowania spółki w umowie o pracę z członkiem zarządu – prezesem A. M. w osobie T. M.. Treść uchwały została podyktowana w czasie rozmowy telefonicznej w pracownikiem biura (...), prowadzącego usługi księgowe i kadrowe spółki (...), tj. radcą prawnym. Po sporządzeniu i podpisaniu uchwały przez wspólników została ona przesłana drogą elektroniczną do biura rachunkowego w celu akceptacji jej poprawności. Po zweryfikowaniu treści uchwały radca prawny zaproponował zmianę jej treści, przesyłając projekt w tym zakresie. W tym samym dniu wspólnicy podjęli uchwałę o uchyleniu uchwały przesłanej drogą mailową do biura rachunkowego oraz podjęli w zakresie ustanowienia T. M. pełnomocnikiem spółki (...) do reprezentowania spółki w umowie o pracę z członkiem zarządu – prezesem A. M. nową uchwałę o treści określonej przez pracownika biura rachunkowego, która różniła się od treści uchwały uprzednio podjętej. Uchylona uchwała nie została zniszczona lecz umieszczona w teczce z dokumentami przeznaczonymi do przekazania do biura rachunkowego, w której znalazła się również nowa uchwała. W związku z tym obie uchwały zostały przekazane do biura rachunkowego, którego pracownik w dniu 17 kwietnia 2013 roku najpierw przesłał do Zakładu uchyloną uchwałę, a następnie uchwałę podjętą po uchyleniu uchwały przesłanej do biura rachunkowego drogą elektroniczną.

W dniu 27 listopada 2012 roku w siedzibie spółki (...) działając jako pełnomocnik spółki do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu – prezesem, zawarł z A. M. taką umowę. Strony umowy ustaliły, że ubezpieczona zostaje z dniem zawarcia umowy o pracę zatrudniona w spółce (...) na stanowisku prezesa w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem zasadniczym 6.500,00 złotych brutto. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Równocześnie

strony nie określiły w formie pisemnej zakresu obowiązków ubezpieczonej jako prezesa. Powodem którym kierowały się strony umowy co do potrzeby zatrudnienia A. M. na podstawie stosunku pracy był zamiar uzyskania przez małżonkę pełnomocnika spółki (...) tytułu do ubezpieczeń społecznych, mając na uwadze bark pozytywnych rokowań co do porozumienia z poprzednim pracodawcą ubezpieczonej w kwestii wypłaty wynagrodzeń i kontynuacji zatrudnienia. W dniu zawarcia umowy o pracę ubezpieczona znajdowała się w piątym miesiącu ciąży.

W dniach 5, 6, 7, 8, 9 i 10 grudnia 2012 roku A. M. jako prezes zarządu podpisała tzw. umowy kupna – sprzedaży, na podstawie których płatnik składek nabywał wyposażenia, tj. piec elektryczny, ekspres do kawy, krzesła barowe wysokie, stoliki barowe, telewizora, zmywarki, ławek dębowych, krzeseł dębowych oraz stołów dębowych. Natomiast w dniach 12 listopada 2012 roku oraz 7 i 14 grudnia 2012 roku podpisała jako prezes zarządu faktury wystawione z tytułu wynajmu sali i organizacji szkolenia. W dniu 18 grudnia 2012 roku podpisała fakturę z tytułu wykonanej przez spółkę usługi gastronomicznej. Czynności te wykonała w siedzibie spółki przy ul. (...). Nadto gdy przebywała w siedzibie spółki ubezpieczona zajmowała się zamawianiem towaru, kontrolą pracy kucharza oraz kelnerów, w czym pomagał jej T. M.. Równolegle ubezpieczona zajmowała się pozyskiwaniem klientów, bezpośrednio jeżdżąc do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w celu przedstawienia im oferty usług gastronomicznych spółki (...). Nie zajmowała się natomiast dokonywaniem przelewów, co leżało w gestii męża. Nie miała unormowanych godzin pracy. Formalnie praca ubezpieczonej podlegała wspólnikom, a jej realizacja sprowadzała się do składania relacji z przeprowadzanych działań w trakcie spotkań z nimi w siedzibie spółki. Jednakże A. K. nie interesowała się działalnością spółki. Za wykonaną pracę zostało ubezpieczonej wypłacone wynagrodzenie.

Z tytułu zawartej umowy o pracę A. M. została przez płatnika składek zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 27 listopada 2012 roku. Składka na wskazane ubezpieczenia, należna za listopada 2012 roku, została opłacona w dniu 17 grudnia 2012 roku w wysokości 394,96 złotych od podstawy wymiaru 1.238,10 złotych. Natomiast składka należna za grudzień 2012 roku została opłacona w dniach 3 grudnia 2013 roku w wysokości 724,35 złotych, 4 grudnia 2013 roku w wysokości 200,77 złotych oraz 2 stycznia 2014 roku wysokości 318,98 złotych liczona od podstawy wymiaru 3.900,00 złotych, w ramach prowadzonej przez organ rentowy egzekucji z rachunku bankowego płatnika składek.

A. M. w okresie od dnia 20 grudnia 2012 roku do dnia 16 lutego 2013 roku była niezdolna do pracy. W dniu (...) urodziła dziecko. W tym dniu złożyła do płatnika składek wniosek o udzielenie urlopu macierzyńskiego w okresie od dnia urodzenia do dnia (...) roku. Następnie w dniu 28 czerwca 2013 roku złożyła wniosek do płatnika składek o udzielenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego w okresie od dnia (...) roku do dnia (...) roku oraz urlopu rodzicielskiego w okresie od dnia (...) roku do dnia (...) roku. We wskazanych okresach urlopow ubezpieczona nie świadczyła pracy w spółce. Od dnia (...) roku A. M. przebywa na urlopie wychowawczym. W okresie od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 28 lutego 2014 roku płatnik składek wykazał zerową podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.

Od dnia 20 grudnia 2012 roku, tj. dnia w którym rozpoczęła się niezdolność do pracy ubezpieczonej, czynności związane z prowadzeniem spraw spółki (...) prowadzi T. M. jako prokurent.

Za okres od dnia 24 września 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku spółka (...) poniosła stratę w wysokości 30.142,61 złotych.

(kopia protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników – k. 4 a.s.; kopie uchwał nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników – k. 5 – 6 a.s.; kopie umów, kopie faktur, zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych – k. 74 a.s.; pismo Zakładu – k. 78 a.s.; zaświadczenia ZUS ZLA, kopia odpisu skróconego aktu urodzenia, wniosek o udzielenie urlopu macierzyńskiego, wniosek o udzielenie urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego – k. 79 a.s.; kopia aktu notarialnego – k. 123 – 127 a.s.; umowa o pracę oraz zaświadczenie ZUS ZLA – akta osobowe – k. 153 a.s.; wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego – k. 160 a.s.; zeznania T. M. – k. 65 – 68, 146v., 182v. – 183 a.s.; zeznania ubezpieczonej A. M. – k. 175v. – 177 a.s.; zeznania świadka A. K. – k. 116v. – 117v. a.s.; zeznania świadka A. G. – k. 117v. – 118 a.s.; zeznania świadka I. B. – k. 144v. – 146 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania A. M., T. M. oraz powołanych świadków A. K., A. G. i I. B., którym dał wiarę w całości. Ich zeznania są logiczne, wzajemnie się uzupełniają oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nadto organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość zeznania. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń. Z tym jednakże zastrzeżeniem, iż na wiarę nie zasługiwały zeznania A. K. w zakresie w jakim twierdziła, że ubezpieczona wykonywała wszystkie czynności wyłącznie sama do dnia urodzenia dziecka oraz że po porodzie ubezpieczona pojawiała się w spółce i wykonywała jakieś czynności. W tym zakresie pozostają one bowiem w sprzeczności z zeznaniami ubezpieczonej oraz T. M..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że w rozpoznawanej sprawie nie potwierdziły się przyczyny wskazane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji jako uzasadniające wyłączenie A. M. z ubezpieczeń społecznych. Jak bowiem ustalono wbrew ocenie organu rentowego w chwili zawarcia w dniu 27 listopada 2012 roku przez T. M. umowy o pracę z A. M. jako członkiem zarządu spółki (...), był umocowany do reprezentowania spółki w zakresie dokonania tej czynności prawnej w imieniu spółki jako pełnomocnik. Natomiast okoliczności dotyczące faktycznie występującej rozbieżności pomiędzy treścią dwóch uchwał podjętych przez nadzwyczajne zgromadzenie wspólników spółki (...) w dniu 26 listopada 2012 roku w przedmiocie powołania pełnomocnika do reprezentowania spółki w umowie o pracę z członkiem zarządu – prezesem A. M. w osobie T. M., które zostały przesłane do Zakładu w toku postępowania administracyjnego, zostały w ocenie Sądu w sposób dostateczny wyjaśnione oraz wyłączają możliwość uznania zaistniałej sytuacji rozbieżności ich treści jako okoliczności uzasadniającej twierdzenie o ich sporządzeniu na potrzeby prowadzonego przez Zakład postępowania wyjaśniającego, na co wskazywał organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

W tym stanie rzeczy istotnego znaczenia w rozpoznawanej sprawie nabrała możliwość dokonania oceny zawartej między ubezpieczoną a spółką (...) umowy o pracę, kreującej stosunek pracy od dnia 27 listopada 2012 roku, jako pozornej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę, tj. zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z umowy o pracę. Przy ich składaniu obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, sygn. II UK 321/04).

W ustalonym stanie faktycznym sprawy wskazane cechy pozorności umowy o pracę się nie ziściły. Ubezpieczona świadczyła bowiem pracę w okresie od dnia 27 listopada 2012 roku do dnia 19 grudnia 2012 roku na rzecz pracodawcy, który z tej pracy korzystał i wypłacał za nią wynagrodzenie. Jak bowiem ustalono od dnia 27 listopada 2012 roku w ramach zawartej umowy o pracę ubezpieczona w dniach 5, 6, 7, 8, 9 i 10 grudnia 2012 roku jako prezes zarządu podpisała tzw. umowy kupna – sprzedaży, na podstawie których płatnik składek nabywał wyposażenia, tj. piec elektryczny, ekspres do kawy, krzesła barowe wysokie, stoliki barowe, telewizora, zmywarki, ławek dębowych, krzesel dębowych oraz stołów dębowych. Natomiast w dniach 12 listopada 2012 roku oraz 7 i 14 grudnia 2012 roku podpisała jako prezes zarządu faktury wystawione z tytułu wynajmu sali i organizacji szkolenia. W dniu 18 grudnia 2012 roku podpisała fakturę z tytułu wykonanej przez spółkę usługi gastronomicznej. Nadto gdy przebywała w siedzibie

spółki przy ul. (...) w L. ubezpieczona zajmowała się zamawianiem towaru, kontrolą pracy kucharza oraz kelnerów, w czym pomagał jej T. M.. Równolegle ubezpieczona zajmowała się pozyskiwaniem klientów, bezpośrednio jeżdżąc do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w celu przedstawienia im oferty usług gastronomicznych spółki (...). Nie zajmowała się natomiast dokonywaniem przelewów, co leżało w gestii męża.

Niemniej powyższa ocena nie może prowadzić do uznania żądania odwołania za zasługujące na uwzględnienie.

Należy bowiem mieć na uwadze, że pozorność ma miejsce nie tylko wtedy kiedy praca nie jest świadczona, a także wówczas, gdy jest świadczona, ale na innej podstawie niż umowa o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09). W każdym przypadku, jak wskazuje się w orzecznictwie, decydujące znaczenie mają treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania, w kontekście art. 22 k.p., który zawiera legalną definicję stosunku pracy, wskazuje na jego cechy, określa jego treść, podmioty oraz zobowiązania wzajemne stron. Konstytutywne cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych to dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia. Wymienione elementy powinny wystąpić łącznie by doszło do zawarcia stosunku prawnego, o którym mowa w art. 22 k.p. Dlatego też o charakterze umowy o świadczenie pracy nie może przesądzić tylko jeden jej element, ale całokształt okoliczności faktycznych. W przypadku ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania), nie jest możliwa jego kwalifikacja do stosunku pracy. W ustalonym stanie faktycznym sprawy istotnego znaczenia nabiera okoliczność podporządkowania i kontroli pracy ubezpieczonej przez płatnika składek w czasie jej świadczenia, bowiem jak wskazuje się w orzecznictwie, podporządkowanie jest jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy, a jej brak jest wystarczający do uznania, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 roku, sygn. I UK 43/09).

Zdaniem Sądu poczynione ustalenia nie dają podstawy do przyjęcia, że wykonywana przez ubezpieczoną praca nosiła cechę podporządkowania. Jak bowiem ustalono ubezpieczona jedynie formalnie podlegała wspólnikom, a realizacja podporządkowania sprowadzała się jedynie do składania relacji z przeprowadzanych działań w trakcie spotkań z nimi w siedzibie spółki, przy uwzględnieniu okoliczności, iż udziałowiec A. K. nie interesowała się działalnością spółki.

Ustalenie, że umowa o pracę z dnia 27 listopada 2012 roku zawarta pomiędzy A. M. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. reprezentowaną przez umocowanego do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu pełnomocnika T. M., miała charakter pozorny, pociąga za sobą jej nieważność. Jednocześnie wskazana umowa jako pozorna, nie stanowi tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, wobec czego zaskarżoną decyzję stwierdzającą, że A. M. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika (...) Sp. z o.o. nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 27 listopada 2012 roku, należało uznać za zasadną.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.